

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. III. Vltteriùs ostenditur, per actus etiam habitu remiðiores augeri
Charitatem, & gratiam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

SECTIO TERTIA.

Uterius ostenditur per actus etiam habitum remissiores augeri Charitatem & gratiam.

SACRARUM literarum auctoritate & ratione probavimus, nullum esse actum bonum supernaturalem, in Deo factum, quantumvis remissum, qui primum aliquod, seu augmentum gratiæ & gloriæ non mereatur, & hanc communem esse ostendimus Theologorum sententiam, eamque tam certam haberi, ut nonnulli oppositæ sententiæ temeritatis notam inurant. Nunc ergo eadem veritas Concilii Tridentini auctoritate est firmanda.

Concilium itaque Sess. 6. Can. 24. sic habet: *Si quis dixerit justitiam acceptam non conservari, atque etiam augeri coram Deo per bona opera, &c. anathema sit.* Idem adhuc clarius docet Concilium Can. 32. his verbis: *Si quis dixerit hominem justificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam & JESU CHRISTI meritum, ejus vivum membrum est, sunt, non verè mereri augmentum gratiæ, &c. anathema sit:* quod autem de Gratia asseritur, idem asserendum est de Charitate. Hæc verò Concilii verba, cum sine ullâ restrictione dicta sint, immortò quisquam ad opera tantum habitu intensiora restrinxerit, dogmata enim fidei universaliter prolata, universaliter debent intelligi, alioqui nihil certi habebimus, & omnia revocari possent in dubium, & in simili, quando dicitur justificatio fieri per gratiam inherentem, posset eodem modo quis asserere hoc de aliquâ justificatione intelligendum esse, non de omni.

Deinde idem Concilium Sess. 16. ex illo Matthæi 10. vers. 42. & Marci 9. vers. 40. ubi Christus ob calicem aquæ frigidæ alteri quia Christi est, seu in nomine discipuli datum, ait reddendam esse mercedem, ex hoc, inquam, ait Tridentinum indicare Christum nos ob minima etiam opera primum recepturos, ergo non propter opera tantum habitu Charitatis intensiora, sed etiam ob remississima quæque, modò in Deo, seu Fide vivâ fiant, & ex gratiâ per Christum (quod, & nihil aliud ad meritum requirit Concilium) asserit primum, seu gratiæ & gloriæ augmentum esse conferendum. Præterea c. 10. peculiariter de incremento justificationis, ut capitis titulus præ se fert, agens, docet homines per carnis mortificationem, & observationem mandatorum Dei & Ecclesiæ ire de virtute in virtutem, & renovari de die in diem, quis autem dicet mandata Dei per opera habitu Charitatis remissiora non observari, imò, ut rectè observant nonnulli, homines ut plurimum majore fervore & conatu in initio agunt, quam postea, cum tamen insinuet Concilium homines per singulos actus in justitiâ proficere, & augmentum gratiæ mereri.

Nec aliam dispositionem requirit Concilium, ut actus remissus mereatur gratiæ augmentum, ut sæpè dixi, quam ut fiat in Fide vivâ, & gratiâ intensum a per Christum. Quod de augmento gratiæ diximus, idem dicendum est de augmento Charitatis, nam vel gratia & Charitas, ut multi cum Scoto existimant, non distinguuntur, vel, ut communis

I. Concil. auctoritas hic. subjicienda.

II. Variis locis Concilii Tridentini ostenditur per omnia bona opera gratiam, & consequenter Charitatem augeri.

III. Indicat Concilium Tridentinum propter opera, etiam minima, ex Christi gratia facta primum esse conferendum.

Alius Concilii locus pro augmento Charitatis ex operibus remissis.

IV. Non requirit Concilium intensum actum ut augmentum ad meritum remissi conferendum.

daretur ob solum intentum, sed eandem gratiam duplici titulo conferri. Hoc, inquam, non subsistit, Scriptura enim & Patres, ut ostensum est, & mox fusius ostendetur ex Concilio Tridentino, aiunt singulis operibus bonis deberi primum, augmentum scilicet gratiæ & gloriæ, & ex spe hujus præmii moventur homines & alliciuntur ad exercitium virtutum, & bona opera crebrius exerceant, quòd nimirum persuasum habeant sese operibus hisce gratiam in hac vitâ semper augere, & ampliore in cælo, huic nempe gratiæ respondentem, gloriam adepturos; exiguum autem iis esset solatium si gratiam auctorem, & à priori distinctam non reciperent, sed eandem variis titulis: sicut, ut bene Coninck citatus, si quis ubi sex diebus laborasset in vineâ, sexto die acciperet denarium primæ diei debitum, sed novo titulo, ob laborem scilicet quinque ultimis diebus in excollendâ vineâ impensum, hic certè haud æquè secum actum existimaret, & sine dubio duos denarios mallet uno titulo, quàm unum duobus accipere; peinde liquidem cum hoc homine agitur ac si quinque postremis diebus non laborasset.

X. Non nego posse nos rem uno titulo debitam, alio seu per merita denuo obtinere; sic enim Christus gloriam corporis, aliunde ipsi, nempe ex unione hypostaticâ & visione beatificâ debitam, per opera sua merebatur: hujus autem ratio est, quia alia gloria corporis proponi convenienter Christi humanitati non potuit, unde quamvis prædictis titulis Christo gloria illa gratis debebatur, nil tamen obstabat quo minus per sua opera eandem mereretur. Secus verò res se habet, ut rectè Coninck, quando quis per meritum seu titulo oneroso primum aliquod habet sibi debitum, & secundo operi aliud primum potest convenienter proponi, ut hic potest, novum scilicet gratiæ & gloriæ augmentum, & hoc, ut dixi, omnium animis insedit, se ob singula merita novum primum, seu prioris augmentum accepturos, nec existimandum est omnes passim in tam gravi errore versari.

XI. Deinde actus ille remissus in minus justo, seu qui habitu Charitatis & gratiæ haberet minus intensum quàm sit hic actus, auget gratiam & charitatem, ut fatentur contrariæ sententiæ auctores; ergo & in magis justo, cum in isto opus hoc non sit minus laudabile, & ex Christi gratiâ factum quàm in illo, nec major in hoc homine justitiâ illius actus præstantiam ac valorem tollit, aut minuit. Confirmatur: Nullum est peccatum, quod hominem non reddat magis injustum, majorèque penâ dignum, ergo nullum etiam est opus bonum supernaturale, quod hominem non reddat magis justum, nec ulla apparet hujus rei diversitas, præsertim cum sicut Apocal. ultimo, vers. 11. dicitur: *Qui sordidus est, sordescat adhuc, ita eodem loco addatur, & qui justus est, justificetur adhuc,* eodemque verborum tenore Scriptura utrumque exprimat. Deinde capite illo 25. Matthæi supra citato, eadem planè formâ, verbisque omnino similibus de bonis & malis profertur judicis sententia, & nec circa merita nec demerita, ulla sit majoris vel minoris intensio- nis mentio in actibus.

Fideles omnes sperant ab singula bona opera augmentum gratiæ sibi conferendum.

Nil vetat nos rem aliquam, alio titulo debitam, mereri.

Aliud est de merito gloriæ corporis in Christo.

Alius remissus in minus justo auget gratiam, ergo & in magis justo.

Omne peccatum auget injustitiam, ergo & omne opus bonum justificat.

TOM. II.

Gratia in esse amicitia & qualitas sua distinctio.

Actus equalis auget habitum Charitatis.

Obj. in via Dei non progreditur a gens remissa, ergo regreditur.

Hoc argumentum probaret eum, qui actus remissos habitus elicit, peccaturum.

Qui actus remissos elicit, progreditur, quamvis laudat.

Exponitur dictum illud S. Gregorii de navigantibus in sinu.

munis habet sententia, sibi invicem ex Dei ordinatione commensurantur, & pares semper habent intensiōnis gradus, maximè cum Charitas sit passio naturaliter inseparabilis à gratiâ. Distinguere autem, inter gratiam & charitatem in esse gratiâ & amicitia, & in esse qualitatis, vanum est ut affirmant Zumel & Aragonius; in tantum enim gratia & charitas sunt amicitia erga Deum, in quantum sunt tales qualitates homini inhærentes, ipsâque suâ entitate gratos & amicos Dei illos, in quibus sunt, constituunt. Quod de actu remissiore quàm sit habitus diximus, à fortiore dicendum est de actu æqualis cum habitu intensiōnis; quod enim minus potest, clarum videtur posse majus.

V. Objicies primò: In viâ Dei non progredi, sed qui actus elicit remissiores habitu non progreditur, ergo. Hinc D. Gregorius 3. p. Pastoral. adm. 35. acriter in eos invehitur, qui remissè se ac tepidè gerunt in Dei servitio, & exercitio virtutis, eosque navigantibus adverso flumine comparat, ubi nisi validè contra ictum aquæ decurrentis conentur, retrocedunt, & undarum vi rapiuntur deorsum, laborisque prius impensî fructum amittunt, ut constat experienciâ.

Sed contra: Hoc namque probaret eum, qui actus hujusmodi remissiores eliceret, peccare, & non solum non præmium, seu gratiâ & gloriæ augmentum, sed etiam poenâ mereri; quod tamen dici nullo modo potest; cum enim non peccaret is, si nullum omnino actum Charitatis eliceret, utpotè qui, ut suppono, nullam habet obligationem actum Charitatis eliciendi, multo minus peccaret actum remissum eliciendo, plus namque facit, quàm si omnem actum omitteret, & manifestum est melius esse Deum remissè, quàm non omnino amare.

VII. Ad argumentum itaque respondeo, cum, qui actus Charitatis habitu remissiores elicit, progredi, quamvis lentè, & non eo passu quo ferventiores procedunt, & currunt in viâ mandatorum Dei; nullo autem modo dici hic potest propriè retrogredi, aut in Charitate deficere; nullam enim habitus Charitatis partem aut gradum amittit, cum actus remissus habitum non minuat, imo ut ostendimus, auget. Qui ergo non progreditur retrogreditur, non formaliter, sed dispositivè; dum enim non progreditur, sed virtutis exercitationem negligit, torpor quidam obrepit, sicque paulatim irruentibus tentationibus in peccatum aliquod grave incidit, & quam longo tempore acquisivit virtutem, momento amittit. Eodem modo respondeo ad dictum illud D. Gregorii; meritò enim eos reprehendit, qui priore fervore relicto, tepidè se habent, & gravi patent ruinâ. Hos etiam non malè navigantibus adverso flumine comparat; hi namque sicut dum languidè decurrentibus undarum fluctibus resistunt, tandem victi difficultate cedunt, omnemque laborem & conatum intermittunt, & hoc pacto aquæ impetu rapiuntur, ita qui in irruentibus tentationibus vincendis frigidè se gerunt, sæpè earum vehementiâ devicti dant manus, & præcipites in peccata, omnemque turpitudinem corruunt.

VIII. Objicies secundo: Habitus naturales non augentur per actus habitu remissiores, sed ad eorum augmentum major intensio requiritur in actu, quàm est in habitu; ergo idem dicendum de habitibus supernaturalibus. Negatur tamen consequentia, augmentum siquidem habitus na-

turalis physicè producitur ab actu, cum ergo gradus in qualitatibus sint heterogenei, saltem in quibusdam qualitatibus, & sequens gradus perfectior semper sit præcedente, ut ostendi Dispensatione decimâ de Generatione, non potest actus remissior habitu producere gradum novum quod intendatur habitus, cum effectus produci nequeat à causâ se imperfectiore; aliud verò est de habitibus supernaturalibus, hi siquidem nullo modo effectivè producuntur ab actibus, sed tantum moraliter.

IX. Urgebis, sicut causa physica non potest producere seu causare effectum se perfectiorem, ita nec causa moralis; nec enim siquis alteri leve aliquid obsequium præstet, pileum exempli gratia honoris causâ deponat, meretur prædium ab eo aliquid vel palatium accipere, aut fridet obolum meretur equum; ergo si justus ut sex eliciat actum intensum tantum ut unum, non potest mereri septimum gradum gratiæ, hic enim, heterogeneus cum sit, perfectior est omnibus aliis, utpote qui in intensiōne illi sunt inferiores.

X. Respondetur primò: Negando gratiam componi ex gradibus heterogeneis, sed homogeneis, ut dixi Disp. illâ decimâ de Generatione, sect. 2. num. 6. illas enim solummodo qualitates ibi dixi ex gradibus heterogeneis componi, quæ sunt operativæ, idque univocè, quæ namque vel non sunt omnino operativæ, ut gratia, vel operativæ æquivocè, ut est actus & habitus Charitatis, dixi loco citato posse componi ex gradibus homogeneis.

XI. Hinc ergo haud difficulter solvitur objectio; dico enim gradum septimum gratiæ esse ejusdem rationis cum cæteris gradibus, qui antecedunt, unde cum actus remissus mereatur aliquid, unum scilicet gradum, vel saltem medium, aut quid simile, & sit æqualis cum eo valoris, in quocunque subjecto, sive habeat gratiam intensam sive remissam, augmentum illud merebitur, & gratiam præhabitam intendet. Idem est de actu remisso Charitatis respectu habitus Charitatis, cum hic, ut jam dictum est, constet similiter gradibus homogeneis.

XII. Secundo dico, etiamsi gratia & charitas componantur ex gradibus heterogeneis, posse nihilominus actum remissum in habente gratiam & Charitatem ut sex, illas aliquantulum augere, non ex valore illius actus præcisè, sed ut est à sex illis gradibus præcedentibus dignificatus; de quo plura mox dicentur. Et per hæc patet qua ratione secundum Concilium Tridentinum detur gratia juxta cujusque dispositionem, & cooperationem; sive enim gradus sint homogenei, sive heterogenei, cum is, qui habet decem gradus gratiæ melius sit dispositus, quàm qui solum habet tres, plus etiam gratiæ ob actum ejusdem vel intensiōnis, vel remissionis accipiet. Quando autem Scriptura tepidos reprehendit, eos intelligit, qui Charitatis opera, ad quæ ex præcepto tenebantur, negligunt, vel qui languidè ac frigidè tentationibus resistendo, peccandi se periculo exponunt, juxta dicta superius, numero septimo.